

Zasady i wytyczne realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WP 2014-2020, w tym zasady dotyczące opracowania niezbędnych dokumentów pozwalających uzyskać dofinansowanie na projekty ZIT.

I. Strategia ROF oraz inne dokumenty planistyczne

Warunkiem koniecznym do otrzymania środków na finansowanie projektów ZIT będzie opracowanie przez ROF Strategii – dokumentu określającego działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, demograficznych, klimatycznych i społecznych mających wpływ na ROF. Strategia ROF powinna charakteryzować się całościowym podejściem do obszaru funkcjonalnego – tworzyć warunki do przeprowadzenia kompleksowej interwencji komplementarnej wobec projektów już zrealizowanych na terenie ROF. W Strategii ROF zastosowana powinna zostać analogiczna jak w przypadku RPO WP 2014-2020 matryca logiczna strategii inwestycyjnej oraz spójna z Programem struktura dokumentu (spójność celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, wskaźników, zasad realizacji celów szczegółowych).

Planuje się, że uzgodnienie oraz ostateczne zatwierdzenie Strategii ROF przez Instytucję Zarządzającą RPO WP nastąpi w terminie **do końca października br.**, niemniej jednak, przed zatwierdzeniem RPO WP 2014-2020 przez Komisję Europejską (co planowane jest w III kw. br.) konieczne będzie określenie w Programie priorytetów inwestycyjnych planowanych do realizacji w formule ZIT. Brak zgodności Strategii ROF z zapisami RPO WP spowoduje znaczne utrudnienia w realizacji Strategii zgodnie z założeniami ROF.

Strategia ROF będzie podlegała weryfikacji m.in. pod względem:

- ✓ sposobu identyfikacji problemów/wyzwań, której efektem będzie diagnoza,
- ✓ oddziaływania przedsięwzięć zintegrowanych na ROF, w odniesieniu do celów rozwojowych, wymiarów polityki regionalnej oraz kierunków działań wyznaczonych w *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020*.

Jeżeli Strategia ROF przewiduje interwencje w zakresie PI 9.2 (kompleksowa rewitalizacja), planowane przedsięwzięcia będą musiały wynikać z Lokalnych Planów Rewitalizacji, sporządzonych przez gminy należące do ROF. Należy tutaj podkreślić, iż z uwagi na zmianę podejścia do procesu rewitalizacji w perspektywie 2014-2020 w odniesieniu do perspektywy 2007-2013,

dokumenty przygotowywane przez gminy w poprzedniej perspektywie będą mogły zostać wykorzystane jedynie po odpowiedniej modyfikacji dostosowującej je do nowego podejścia, albo też konieczne będzie przygotowanie zupełnie nowych dokumentów.

Na obecnym etapie programowania przyszłej perspektywy finansowej nie są znane jeszcze wszystkie dokumenty, które regulować będą zasady działania programów operacyjnych. Nie są znane zasady wydawania wytycznych, w tym wzajemne relacje pomiędzy wytycznymi szczebla ministerialnego a wytycznymi instytucji zarządzających programami operacyjnymi.

Jeżeli Strategia ROF przewiduje interwencje w zakresie PI 4.5 (efektywność energetyczna) warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie planów gospodarki niskoemisyjnej.

Należy ponadto mieć na uwadze, iż przewidzenie w ramach Strategii ROF wsparcia w zakresie PI. 5.2 (zapobieganie zagrożeniom wynikającym ze zmiany klimatu) wymaga zgodności projektów z tzw. masterplanem dorzecza. Opracowanie tzw. master planów przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej ma na celu wypełnienie wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Zostaną w nich ocenione, pod kątem zgodności z RDW, realizowane i planowane przedsięwzięcia w sektorach ochrony przeciwpowodziowej, gospodarki wodnej, żeglugi śródlądowej i morskiej oraz hydroenergetyki, mogące wywierać wpływ na stan wód.

Z kolei przewidzenie w ramach Strategii ROF wsparcia w zakresie PI. 6.1 (gospodarka odpadami) wymaga zgodności projektów z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, który może jeszcze ulegać istotnym zmianom.

II. Przedsięwzięcie zintegrowane

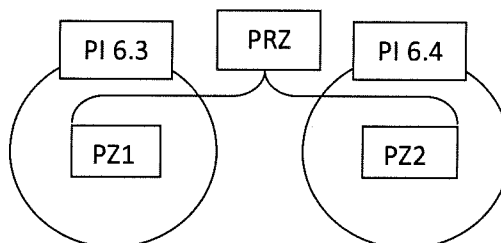
Strategia ROF może przewidywać:

- przedsięwzięcia zintegrowane (PRZ), na które składają się projekty zintegrowane przewidziane w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych i/lub projekty zintegrowane przewidziane w ramach różnych funduszy (rewitalizacja), albo
- projekty zintegrowane (PZ) nie powiązane w przedsięwzięcia zintegrowane.

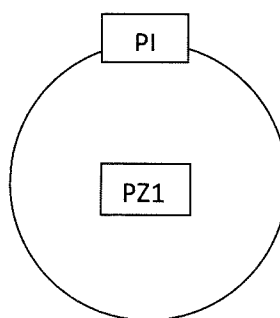
Projekty zintegrowane w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego muszą wzajemnie się wzmacniać realizując zbieżne cele.

Przystawiając powyższe relacje w sposób schematyczny można stwierdzić, iż w ramach Strategii ROF w różnej liczbie mogą wystąpić co do zasady:

1. PRZ obejmujące dwa (lub więcej) PZ w ramach dwóch (lub więcej) PI:

2. PZ w ramach jednego PI:

W ramach jednego priorytetu inwestycyjnego dopuszcza się realizację jednego projektu zintegrowanego będącego częścią PRZ (patrz pkt. 1 powyżej) albo samodzielnego (patrz pkt. 2 powyżej).

Odstępstwo od wskazanej zasady jest dopuszczalne wyłącznie w odniesieniu do priorytetu inwestycyjnego 3.1, gdzie istnieje możliwość przedłożenia jednego projektu zintegrowanego na uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz jednego projektu zintegrowanego na inkubatory przedsiębiorczości/technologiczne (w ramach jednego przedsięwzięcia zintegrowanego z projektem realizowanym w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7).

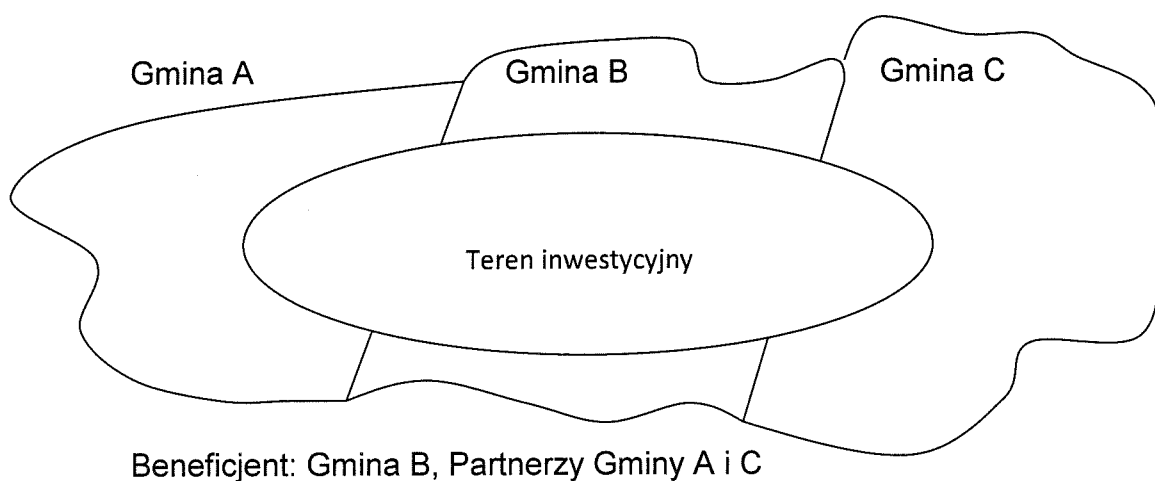
III. Projekt zintegrowany

Projekt, aby spełniać wymóg zintegrowania, musi:

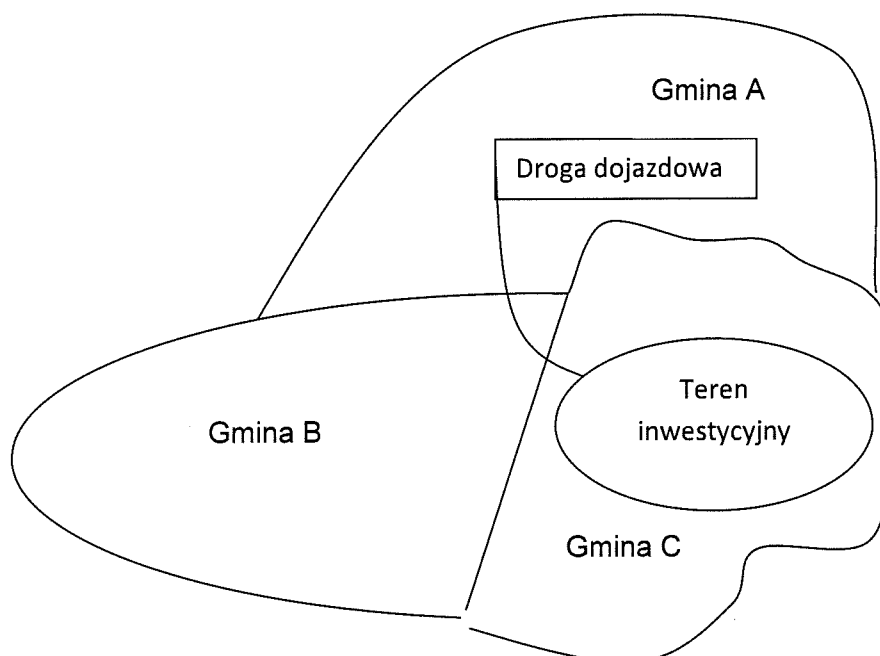
1. Obejmować swoim zakresem inwestycję zwartą terytorialnie, tj. taką, która stanowi jedną całość, co należy rozumieć jako:
 - inwestycję punktową, z jedną lokalizacją, wykorzystywaną przez społeczność co do zasady co najmniej trzech gmin lub

- inwestycję liniową (sieciową) zlokalizowaną na terenie co do zasady co najmniej trzech gmin, nieprzerwaną odcinkami wyłączonymi z projektu,

Przykład 1: W ramach ROF realizowany jest jeden projekt
Inwestycja punktowa (w przypadku uzbrojenia terenu inwestycyjnego PI 3.1)

lub

albo

2. Inwestycję obejmującą odrębne zadania (zlokalizowane na terenie co do zasady co najmniej trzech gmin), których tylko łączna realizacja pozwala osiągnąć konkretny, szczegółowo skwantyfikowany cel. Należy podkreślić, iż w tym przypadku jest niezbędne wykazanie, że tylko łączne zrealizowanie wszystkich elementów umożliwi osiągnięcie skumulowanego efektu i realizację celu.

Przykłady projektów w poszczególnych PI zostały przedstawione w części VII niniejszego dokumentu.

PZ realizowane co do zasady powinny być w ramach partnerstw zawieranych pomiędzy poszczególnymi JST z ROF, na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie. Zgodnie z projektem *Ustawy o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*, w/w porozumienie powinno określać w szczególności: zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu, sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu, umożliwiającą określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów. Środki dotacji w ramach Programu przekazywane będą przez instytucję zarządzającą wyłącznie liderowi projektu i to lider odpowiedzialny będzie wobec instytucji zarządzającej za ich prawidłowe rozliczanie.

Należy również podkreślić, iż nie każdy z PZ będzie musiał być realizowany przez lidera ROF (miasto rdzeń). Możliwa jest realizacja PZ ZIT w ramach partnerstwa kilku innych gmin, pod warunkiem kompleksowego oddziaływania przedsięwzięcia na ROF. Niemniej jednak, wszystkie PZ planowane do realizacji w ramach ZIT będą musiały być uzgodnione przez wszystkie gminy będące członkami ROF. W zakresie prawidłowego przygotowania listy PZ kluczową kwestią będzie zastosowanie takiej procedury jej akceptacji, która nie doprowadzi do nadmiernej dominacji miasta rdzenia i marginalizacji pozostałych gmin będących członkami ROF. Dlatego zaleca się, aby pod uzgodnioną listą PZ podpisały się wszystkie JST należące do ROF.

Generalną zasadą będzie, iż środki przekazywane będą liderowi PZ, który odpowiada za ich rozliczanie.

Mając na uwadze fakt, że PZ realizowane będą w trybie pozakonkursowym, zgłaszane propozycje powinny spełniać następujące kryteria strategiczne:

- 1) zintegrowany charakter (przedstawiony powyżej),

- 2) właściwa skala (przedstawiona powyżej oraz w punkcie VII niniejszego dokumentu),
- 3) zgodność projektu z dokumentami strategicznymi/programowymi (*Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2020*, strategia miejska, oraz innymi dokumentami, tj. planami zagospodarowania przestrzennego, strategiami sektorowymi, lokalnymi, planami/ programami działań i itp.),
- 4) partnerstwo i zaangażowanie podmiotów i społeczności lokalnych – brana pod uwagę będzie ilość partnerów biorących udział w projekcie,
- 5) bezpośredni wkład w realizację wskaźnika na poziomie RPO WP – każdy przedsięwzięcie zintegrowane powinno być zobrazowane analogicznymi jak w RPO WP 2014-2020 wskaźnikami produktu wraz z przypisaniem im konkretnych wartości. Biorąc pod uwagę specyfikę przyszłej perspektywy finansowej, konieczne jest wskazanie planowanego rzecowego zakończenia realizacji projektu (konkretny rok). Brane będą pod uwagę wyłącznie przedsięwzięcia zakończone do końca III kw. 2018r., których realizacja bezpośrednio wpłynie na osiągnięcie wartości pośrednich wskaźników danej osi priorytetowej RPO WP.
- 6) gotowość beneficjenta do realizacji projektu – z uwagi na fakt, że istotnym elementem oceny będzie stan gotowości do realizacji, konieczne jest uzyskanie niezbędnych pozwoleń (w tym pozwolenia na budowę) do końca 2015r. (projekty infrastrukturalne). Również w zakresie EFS beneficjent powinien wykazać gotowość rozpoczęcia projektu do końca 2015 r.
- 7) Dla projektów infrastrukturalnych finansowanych z EFRR co do zasady minimalna wartość dotacji dla jednego PZ 3 mln PLN, dla projektów finansowanych z EFS minimalna wartość dotacji dla jednego PZ to 500 tys. PLN.
- 8) minimalny udział środków EFS w całości alokacji przeznaczonej na ROF wynosi 10%.

Oprócz w/w kryteriów strategicznych, PZ będą musiały spełnić kryteria programowe o charakterze merytorycznym (jakościowe), właściwe dla poszczególnych osi priorytetowych RPO WP 2014-2020 i związane ze specyfiką obszaru tematycznego, w którym są realizowane. Ponadto, będą musiały spełnić kryteria o charakterze formalnym.

Dodatkowo należy podkreślić, iż każdy podmiot zgłaszający projekt do ujęcia na liście PZ ZIT powinien uwzględnić przy planowaniu inwestycji szereg elementów zależnych od beneficjenta oraz zależnych od ostatecznych rozwiązań w zakresie realizacji polityki spójności 2014-2020, tj.

- 1) zdolność finansową do realizacji inwestycji (zabezpieczenie odpowiednich środków),
- 2) zdolność do osiągnięcia gotowości do realizacji inwestycji w wymaganym czasie,
- 3) potencjalną możliwość wystąpienia pomocy publicznej w części projektów – zgodnie z propozycjami Komisji Europejskiej w sprawie zmian zasad udzielania pomocy publicznej w perspektywie finansowej 2014-2020, część typów projektów, które do tej pory nie były objęte pomocą publiczną, w nowym okresie programowania może jej podlegać. W związku z powyższym, każdorazowo należy przeprowadzić ocenę danego projektu

mając na uwadze zapisy art. 107 ust 1 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Należy podkreślić, iż np. w zakresie sektora energetycznego intensywność pomocy najprawdopodobniej ulegnie znaczącemu ograniczeniu (zgodnie z projektem Wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i energetykę, kosztami kwalifikowanymi będą jedynie koszty stanowiące różnicę pomiędzy kosztami inwestycji proekologicznej, a kosztami inwestycji referencyjnej, a np. w zakresie efektywności energetycznej dofinansowanie wynosić będzie maksymalnie 35% wskazanych kosztów kwalifikowanych),

- 4) generowanie dochodu przez projekt – w projektach finansowanych z EFRR o kosztach całkowitych powyżej 1 mln EUR dochody, które będą generowane po zakończeniu projektu wpływać będą na obniżenie poziomu dofinansowania.

IV. Zakres terytorialny interwencji w ramach ZIT oraz jej rozdzielność z interwencją w ramach konkursów

Granice obszaru funkcjonalnego nie są tożsame z formalną kwalifikowalnością geograficzną projektów realizowanych w ramach ZIT. W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach konsensus może obejmować PZ (np. liniowe, sieciowe) których zasięg wykracza poza obszar funkcjonalny, z zastrzeżeniem, że zasadnicza część PZ zlokalizowana jest w jego granicach. Decyzję w w/w zakresie podejmuje ROF.

Co do zasady gminy będące członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą projekty ZIT nie będą mieć możliwości aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w formule ZIT oraz poza formułą ZIT. Gminy wchodzące w skład ROF muszą w pierwszej kolejności korzystać ze wsparcia w ramach formuły ZIT. Niemniej jednak, w momencie braku chętnych do absorpcji środków poza formułą ZIT, Zarząd Województwa Podkarpackiego rozważy możliwość dopuszczenia gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego, na którym realizowane będą projekty w formule ZIT, do aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w ramach zwykłych procedur konkursowych.

Wyłączenia podmiotów współpracujących z JST przy realizacji określonych przedsięwzięć np. publicznych służb zatrudnienia (w zakresie EFS), mających kompetencje do realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, których zasięg nie pokrywa się z granicami ROF, będą dotyczyć nie typów projektów, lecz określonych grup docelowych korzystających z danej formy wsparcia (uczestnik projektu ROF nie będzie mógł korzystać z tej samej formy wsparcia w ramach innych projektów finansowanych z EFS).

V. Wsparcie z EFS

Realizacja przedsięwzięć w formule ZIT wymaga zaplanowania powiązanych projektów integrujących działania „twarde” finansowane z EFRR oraz „miękkie” finansowanych z EFS. Przy czym, zakłada się, że inwestycja wiodąca finansowana będzie z EFRR, natomiast uzupełniająca (komplementarna) z EFS. Wyjątek stanowią PZ z zakresu kompleksowej rewitalizacji, w której EFS jest funduszem wiodącym, natomiast EFRR stanowi środek wspomagający, służący rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych.

VI. Rewitalizacja

Planuje się, że ostateczne opracowanie LPR przez poszczególne JST nastąpi do końca maja 2015r., po wcześniejszym opracowaniu wytycznych w zakresie rewitalizacji przez Instytucję Zarządzającą RPO WP. Jednakże biorąc pod uwagę, że proces rewitalizacji jest niezwykle skomplikowany i wymagający planowania z dużym wyprzedzeniem, konieczna jest już na obecnym etapie identyfikacja przez JST obszarów problemowych oraz zaplanowanie w stosunku do nich adekwatnych rozwiązań. Należy tutaj pamiętać, iż działania rewitalizacyjne, w tym związane z rewitalizacją przestrzenną, będą podporządkowane celom społecznym związanym z redukcją ubóstwa i wykluczenia społecznego. Powyższe ukierunkowuje wsparcie możliwe do uzyskania z programu operacyjnego na najważniejsze problemy obszarów zdegradowanych, skupiające się wokół zagadnień społecznych. Taki kierunek strumienia środków finansowych z EFS/EFRR pozwoli na realizację projektów skierowanych rzeczywiście do osób użytkujących obszary zdegradowane. Rewitalizacja ograniczona do „twardych” interwencji infrastrukturalnych rzadko rozwiązuje kwestie społeczne i dlatego wymagane są działania zintegrowane.

Ogólne zasady, które powinny być wykorzystywane przy tworzeniu LPR:

- ✓ partycypacja społeczna - udany proces rewitalizacji możliwy jest tylko przy znaczącym zaangażowaniu społeczności gminy, w tym zwłaszcza interesariuszy obszarów zdegradowanych. To mieszkańcy, przedsiębiorcy i działacze społeczni korzystający z obszaru zdegradowanego potrafią dostarczyć informacji pozwalających na zidentyfikowanie problemów oraz naświetlenie powodów ich wystąpienia.
- ✓ dokładna diagnoza - potrzeba rozeznania grupy docelowej, jej charakteru i przestrzennego zróżnicowania, a następnie jej specyficznych problemów i potrzeb jest najbardziej istotna przy interwencji w obszarze wspieranym ze środków funduszy EFS/EFRR w perspektywie finansowej 2014 – 2020.
- ✓ koncentracja (terytorialna i tematyczna) - działania rewitalizacyjne skierowane są ku pewnemu, określönemu dzięki diagnozie, obszarowi, w

- związku z czym, powinny skoncentrować się na rozwiązywaniu problemów, które wg diagnozy najbardziej szkodzą danemu obszarowi.
- ✓ planowanie w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki.

Powiązanie LPR z realizacją przedsięwzięć zintegrowanych

Chociaż proces rewitalizacji co do zasady jest działaniem w skali lokalnej, nie można postrzegać go jako wyrwanego z szerszego kontekstu. Samorząd gminny na co dzień współpracuje zarówno z innymi samorządami gminnymi jak i samorządem powiatu oraz jednostkami na poziomie województwa. Nic nie stoi na przeszkodzie, by działania rewitalizacyjne podejmowane były we wzajemnej koordynacji i współpracy. W przypadku sąsiadujących gmin, w których planuje się prowadzenie procesu rewitalizacji, istotne jest wzajemne koordynowanie działań, zwłaszcza, gdy obszary zdegradowane sąsiadują ze sobą. W przypadku projektów rewitalizacyjnych realizowanych w formule ZIT, taka koordynacja jest wręcz konieczna dla osiągnięcia celu przez cały miejski obszar funkcjonalny.

Wykaz skrótów

1. **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
2. **EFS** – Europejski Fundusz Społeczny
3. **JST** – Jednostki Samorządu Terytorialnego
4. **KE** – Komisja Europejska
5. **LPR** – Lokalny Plan Rewitalizacji
6. **ROF** – Rzeszowski Obszar Funkcjonalny
7. **PI** – Priorytet Inwestycyjny
8. **RPO WP 2014-2020** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
9. **PRZ** – Przedsięwzięcie Zintegrowane
10. **PZ** – Projekt Zintegrowany
11. **RIT** – Regionalne Inwestycje Terytorialne
12. **WPGO** – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
13. **ZIT** – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

VII. Dopuszczalny zakres tematyczny dla projektów realizowanych w formule ZIT

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
1	Przygotowanie terenów inwestycyjnych	3.1	<p>Wsparcie może dotyczyć projektów polegających na uporządkowaniu i przygotowaniu terenów inwestycyjnych (w tym również drogi dojazdowe do terenów inwestycyjnych, jako niezbędny element projektu). Planując inwestycję polegającą na uzbrajaniu kilku odrębnych terenów, należy uwzględnić fakt, iż w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1. należy przygotować jeden zintegrowany projekt, obejmujący zakresem tereny planowane do uzbrojenia w ROF. Należy uwzględnić informacje zawarte w niniejszym dokumencie.</p> <p>Powstałe tereny inwestycyjne powinny być względem siebie komplementarne, nie mogą konkurować między sobą o tych samych inwestorów, powinny zmierzać do osiągnięcia policzalnego efektu. Komplementarność oferty może polegać np. na przygotowaniu jednej z działek z przeznaczeniem dla wielu drobnych inwestorów, innej – z przeznaczeniem dla inwestorów dużych lub np. jednej z działek z przeznaczeniem pod tzw. uciążliwą działalność gospodarczą, innej – dla usług.</p> <p>Pamiętać należy o wymaganiach zawartych w Komunikacie Komisji w sprawie elementów pomocy Państwa w sprzedaży gruntów i budynków przez władze publiczne (97/C 209/03).</p> <p>Powstałe z dofinansowaniem tereny powinny być w krótkim czasie przekazane inwestorom, powinny na nich powstać firmy zapewniające nowe miejsca pracy.</p> <p>Projekt obejmujący kilka terenów z ROF, którego zintegrowany charakter przejawiać się będzie wyłącznie poprzez wspólną promocję, nie będzie uwzględniany.</p> <p>Niepełne wykorzystanie powstałych terenów inwestycyjnych może skutkować zwrotem dofinansowania.</p> <p>Koszty budowy lub modernizacji układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego nie mogą przekroczyć 50% dofinansowania.</p>
2	Inkubatory przedsiębiorczość/technologiczne itp.	3.1 – EFRR 8.7 - EFS	<p>W ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego dopuszcza się realizację jednego, zintegrowanego przedsięwzięcia, obejmującego zakresem minimum 2 projekty w ramach dwóch różnych priorytetów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt nr 1 obejmujący całość jasno uzasadnionych zadań inwestycyjnych związanych z tworzeniem i rozwojem inkubatorów

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
			<ul style="list-style-type: none"> projekt nr 2 obejmujący działania realizowane w ramach EFS, PI 8.7 <i>Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy.</i> <p>Zgodnie z obowiązującym obecnie projektem linii demarkacyjnej, dopuszczalna jest realizacja tzw. projektów miękkich (<i>Wsparcie zakładania i rozwoju firm, w szczególności w obszarze regionalnej inteligentnej specjalizacji poprzez świadczenie usług przez inkubatory przedsiębiorczości oraz inkubatory akademickie</i>). Jednakże w toku negocjacji RPO podjęte zostaną starania, by w <u>uzasadnionych</u> przypadkach dopuszczalna była modernizacja obiektów w celu nadania im funkcji inkubatorów przedsiębiorczości /technologicznych /akademickich itp. Za uzasadniony przypadek można uznać np. sytuację, gdy na obszarze ROF dotychczas nie funkcjonował inkubator lub gdy funkcjonujący inkubator jest w pełni wykorzystywany, a <u>zostały zidentyfikowane bardzo konkretne potrzeby w tym zakresie.</u></p> <p>Ponadto należy uwzględnić ograniczenia wynikające ze zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia: w uzasadnionych przypadkach możliwe byłoby utworzenie inkubatorów przedsiębiorczości społecznej /technologicznych /akademickich /branżowych, których funkcje uzupełniają się.</p> <p>Podstawowym założeniem, którego zidentyfikowanie jest wymagane na etapie wniosku o dofinansowanie, jest wykluczenie konkurowania przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych na obszarze ROF.</p> <p>Niepełne wykorzystywanie powstałej infrastruktury może skutkować zwrotem dofinansowania.</p>
3	Efektywność energetyczna i OZE	4.5	Wsparcie może dotyczyć projektów wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej dotyczących np. oświetlenia publicznego ciągów komunikacyjnych przebiegających co do zasady przez co najmniej trzy jst. w ramach ROF.
4	Strategie niskoemisyjne, w tym zrównoważony transport	4.5	Wsparcie może dotyczyć ekologicznego transportu publicznego w miastach i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie. Formuła ZIT może obejmować typy projektów: <ul style="list-style-type: none"> – pozwalające na rozszerzenie oferty transportu autobusowego na tereny, na których dotychczas on nie funkcjonował (lub funkcjonował w niewystarczającym zakresie); – sprzyjające współpracy JST w celu tworzenia wspólnej oferty transportu publicznego (dotyczy w szczególności ośrodków bipolarnych). – polegające na zakupie lub modernizacji niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego (w tym kolejowego).

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
			<p>Możliwe są zadania liniowe, wykraczające nieznacznie poza obszar ROF, istotne dla poprawy mobilności na obszarze ROF. Projekt musi być zlokalizowany na terenie co do zasady co najmniej trzech jst. w ramach ROF.</p> <p><u>W przypadku miast (z listy stanowiącej załącznik do linii demarkacyjnej opracowanej przez MiR) kwalifikujących się do wsparcia w ramach POIS, możliwe jest wsparcie w ramach RPO po rozstrzygnięciu trybu konkursowego w ramach POIS.</u></p>
5	Zapobieganie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu	5.2	<p>Wsparcie może dotyczyć rozwoju form małej retencji – kompleksowy projekt, który służy co do zasady co najmniej trzem jst. w ramach ROF (w tym m.in. w zakresie: zbiorników retencyjnych, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych, zbiorników przeciwpowodziowych, polderów przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych). Konieczne jest wykazanie, że łączny efekt projektu zmniejszy zagrożenie powodziowe w obszarze danego cieków wodnego przepływającego przez ROF.</p>
6	Gospodarka odpadami	6.1	<p>Wsparcie może obejmować:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów, zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, 2) kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarki odpadami innymi niż komunalne (w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi) przez zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie ponownego użycia, wdrażanie technologii odzysku, w tym recyklingu i ostatecznego unieszkodliwiania odpadów, 3) kompleksowa poprawa gospodarki odpadami niebezpiecznymi. <p>Projekty powinny dotyczyć Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych zlokalizowanej na terenie ROF lub powinny służyć co do zasady co najmniej trzem jst. w ramach ROF np. w zakresie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.</p> <p>Należy podkreślić, iż warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich spójność z WPGO.</p> <p>Zgodnie z interpretacją MIR, istnieje możliwość wsparcia kompleksowych, zintegrowanych przedsięwzięć w</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
			zakresie gospodarki odpadami w ramach POIŚ, również w przypadku, gdy większość gmin (nie wszystkie) objętych projektem znajduje się na obszarach w których przewidziano realizację komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów. Takie przedsięwzięcia będą rozważane jako kompleksowe w ramach POIŚ.
7	Gospodarka wodno - ściekowa	6.2	<p>Możliwe jest kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, z uwzględnieniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociągowymi, w tym wyposażenie aglomeracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, – budowę oczyszczalni ścieków bądź poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni. <p><u>Wsparciem mogą być objęte jedynie aglomeracje poniżej 10 tys. RLM</u></p> <p>Projekt zintegrowany musi obejmować co do zasady inwestycje na terenie więcej niż dwóch jst. w ramach ROF w celu poprawy klasy czystości wód w jednej rzece przepływającej przez te gminy lub musi dotyczyć oczyszczalni ścieków, do której odprowadzane są ścieki z co do zasady więcej niż dwóch jst. w ramach ROF.</p> <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków ZIT/RIT na łączną kwotę przekraczającą 20% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.</p> <p>Zgodnie z interpretacją MIR, istnieje możliwość wsparcia kompleksowych, zintegrowanych przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w ramach POIŚ, również w przypadku, gdy większość gmin (nie wszystkie) objętych projektem znajduje się na obszarach aglomeracji powyżej 10 tys. RLM. Takie przedsięwzięcia będą rozważane jako kompleksowe w ramach POIŚ.</p>
8	Ochrona dziedzictwa kulturowego	6.3	<p>Wsparcie może dotyczyć np. odrestaurowania kilku obiektów zabytkowych, położonych w sąsiadujących gminach i tworzących jeden szlak, który jest promowany jako całość oraz służy wydłużeniu pobytu turystów do czasu przekraczającego jedną dobę. Projekt musi być zlokalizowany co do zasady na terenie więcej niż dwóch jst. w ramach ROF.</p> <p>W zakresie rozwoju zasobów kultury wsparcie jest możliwe w odniesieniu tylko do jednej instytucji kultury w ramach ROF, zlokalizowanej w mieście rdzeniu ROF, która z uwagi</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
			<p>na swoją ofertę pełni funkcje co do zasady wykraczające poza dwie jst. z terenu ROF.</p> <p>Wydatki kwalifikowane w projekcie muszą być w nie mniej niż 80% przeznaczone na ochronę zabytków lub instytucję kultury (maksymalnie 20% może być przeznaczone na infrastrukturę stanowiącą bezpośrednie zaplecze obiektu zabytkowego lub instytucji kultury np. parking).</p> <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków ZIT/RIT na łączną kwotę przekraczającą 20% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.</p>
9	Ochrona różnorodności biologicznej	6.4	<p>Wsparcie może dotyczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrony in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000). – wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z promocją np. tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne. <p>Projekt zintegrowany musi obejmować działania co do zasady w więcej niż dwóch jst. w ramach ROF dotyczące jednego obszaru chronionego, a wydatki kwalifikowalne w projekcie muszą być w nie mniej niż 70% przeznaczone na ochronę różnorodności biologicznej (maksymalnie 30% może być przeznaczone na infrastrukturę turystyczną ściśle związaną z pozostałą częścią projektu dot. bioróżnorodności).</p>
10	Poprawa stanu środowiska miejskiego – rekultywacja terenów zdegradowanych	6.5	<p>Wsparcie może obejmować:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje dotyczące hałasu (monitoringu hałasu), 2. Rekultywację lub remediację terenów zdegradowanych mającą na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiającą powtórne wykorzystanie terenu. Przez remediację rozumie się poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodujących ryzyko, tak, aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu (zielone tereny rekreacyjne). <p>W zakresie dotyczącym hałasu projekt zintegrowany musi obejmować co do zasady działania w więcej niż dwóch jst.</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
			w ramach ROF. W zakresie dotyczącym rekultywacji lub remediacji terenów zdegradowanych projekt musi dotyczyć zagrożeń środowiskowych o skali ponadlokalnej np. osadników, które stwarzają zagrożenie zanieczyszczenia wód gruntowych na obszarze wykraczającym co do zasady poza granice dwóch jst. w ramach ROF.
11	Infrastruktura drogowa	7.2	<p>Zakłada się, że drogi lokalne (gminne i powiatowe) będą możliwe do wsparcia jedynie, gdy zapewniają konieczne, bezpośrednie połączenie z autostradą, drogą ekspresową, przejściem granicznym, terminalem przeładunkowym lub strefą gospodarczą (skupiskiem przedsiębiorstw).</p> <p>Należy mieć na uwadze, iż projekty dotyczące uzbrojenia terenów inwestycyjnych, w których elementem zakresu rzeczowego takiego projektu może być budowa/modernizacja drogi dojazdowej, są przedmiotem wsparcia w ramach PI 3.1.</p> <p>Projekt zintegrowany musi obejmować inwestycję, spełniającą wymóg bezpośredniego połączenia we wskazanym wyżej zakresie, zlokalizowaną co do zasady na terenie co najmniej trzech gmin w ramach ROF stanowiącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciąg nieprzerwany odcinkami wytyczonymi z projektu, albo • inwestycję obejmującą odrębne zadania, których tylko łączna realizacja pozwala osiągnąć konkretny, szczegółowo skwantyfikowany cel np. trzy odcinki dróg prowadzące do tej samej strefy gospodarczej (skupiska przedsiębiorstw) z różnych kierunków zwiększające dostępność ww. strefy (skupiska przedsiębiorstw). <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków ZIT/RIT na łączną kwotę przekraczającą 20% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.</p>
12	Aktywizacja osób bezrobotnych z terenu ROF	8.5	<p>Działania realizowane w ramach ZIT będą komplementarne z przedsięwzięciami mającymi na celu przyciągnięcie nowych inwestorów na dany obszar (PI 3.1), co z kolei związane będzie z powstaniem nowych miejsc pracy, a tym samym z zapotrzebowaniem na wykwalifikowaną siłę roboczą.</p> <p>W ramach ZIT ze środków EFS wsparcie może być skierowane na szkolenia dla osób bezrobotnych pod potrzeby konkretnego pracodawcy, który ulokowany będzie na określonym obszarze. Wsparcie takie może być zaplanowane w sposób kompleksowy – rekrutacja pracowników, szkolenie, subsydiowanie miejsc pracy (staże) po spełnieniu określonych warunków przez inwestora.</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
13	Kompleksowa rewitalizacja (EFS + EFRR)	PI 9.2 – EFRR, PI 9.7 - EFS	<p>W obecnej perspektywie finansowej rewitalizacja będzie stanowić środek wspomagający rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych (infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych, środowiskowych). Funduszem wiodącym, określającym podstawowe cele i rezultaty w obszarze rewitalizacji będzie EFS. Jest to istotne rozszerzenie podejścia w oparciu, o które przygotowywano LPR w latach wcześniejszych. Szerzej wymogi dot. Lokalnych Programów Rewitalizacji oraz ich powiązania ze Strategią ZIT zostały przedstawione w punkcie VI.</p> <p>W ramach środków EFS działania mogą się koncentrować na zapewnieniu opieki osobom starszym (opieka długoterminowa, dzienne domy pomocy, opieka paliatywna, hospicyjna) w celu pomocy osobie opiekującej się osobą zależną, aby mogła powrócić na rynek pracy, wsparcie może zostać także skierowane na działania na rzecz rodzin zastępczych, czy rozwiązywania problemów rodzin (np. zapewnienie opieki nad dziećmi w ośrodkach gdzie nie występują świetlice szkolne, pomoc w diagnozowaniu i rozpoznawaniu problemów rozwojowych u dzieci – np. ADHD).</p> <p>W ramach EFRR wsparcie uzupełniające może polegać m.in. na adaptacji czy dostosowaniu budynków pod potrzeby społeczne.</p> <p>Wsparcie może dotyczyć np. jednego obszaru rewitalizowanego w ramach ROF położonego na obszarze co do zasady nie mniej niż trzech gmin (jego fragmenty ujęte muszą być w kilku komplementarnych LPR-ach) lub jednego obszaru usytuowanego na terenie jednego jst. w pobliżu granicy z innymi co do zasady co najmniej dwoma jst. w ramach ROF, z którymi w ramach projektu poprawiane jest skomunikowanie tego obszaru. W szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwe jest uwzględnienie kilku obszarów rewitalizowanych w ramach ROF, które są względem siebie komplementarne tj. nadawane im nowe funkcje stanowią spójną ofertę dla mieszkańców np. w ramach jednego obszaru rewitalizowanego tworzone są warunki do podnoszenia kwalifikacji zawodowych grup zagrożony wykluczeniem, a w ramach drugiego odpowiednio skomunikowanego obszaru tworzone są warunki do zwiększenia zatrudnienia osób ze wskazanych grup.</p> <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków ZIT/RIT na łączną kwotę przekraczającą 50% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania ZIT
			Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Dr hab. inż. Jan Burek

Zasady i wytyczne realizacji Regionalnych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WP 2014-2020, w tym zasady dotyczące opracowania niezbędnych dokumentów pozwalających uzyskać dofinansowanie na projekty RIT.

I. Strategia MOF oraz inne dokumenty planistyczne

Warunkiem koniecznym do otrzymania środków na finansowanie projektów RIT będzie opracowanie przez każdy MOF Strategii – dokumentu określającego działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, demograficznych, klimatycznych i społecznych mających wpływ na dany MOF. Strategia MOF powinna charakteryzować się całościowym podejściem do obszaru funkcjonalnego – tworzyć warunki do przeprowadzenia kompleksowej interwencji komplementarnej wobec projektów już zrealizowanych na terenie MOF. W Strategii MOF zastosowana powinna zostać analogiczna jak w przypadku RPO WP 2014-2020 matryca logiczna strategii inwestycyjnej oraz spójna z Programem struktura dokumentu (spójność celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, wskaźników, zasad realizacji celów szczegółowych).

Planuje się, że uzgodnienie oraz ostateczne zatwierdzenie Strategii MOF przez Instytucję Zarządzającą RPO WP nastąpi w terminie **do końca października br.**, niemniej jednak, przed zatwierdzeniem RPO WP 2014-2020 przez Komisję Europejską (co planowane jest w III kw. br.) konieczne będzie określenie w Programie priorytetów inwestycyjnych planowanych do realizacji w formule RIT. Brak zgodności Strategii MOF z zapisami RPO WP spowoduje znaczne utrudnienia w realizacji Strategii zgodnie z założeniami MOF.

Strategia MOF będzie podlegała weryfikacji m.in. pod względem:

- ✓ sposobu identyfikacji problemów/wyzwań, której efektem będzie diagnoza,
- ✓ oddziaływania przedsięwzięć zintegrowanych na dany MOF, w odniesieniu do celów rozwojowych, wymiarów polityki regionalnej oraz kierunków działań wyznaczonych w *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020*.

Jeżeli Strategia MOF przewiduje interwencje w zakresie PI 9.2 (kompleksowa rewitalizacja), planowane przedsięwzięcia będą musiały wynikać z Lokalnych Planów Rewitalizacji, sporządzonych przez gminy należące do MOF. Należy tutaj podkreślić, iż z uwagi na zmianę podejścia do procesu rewitalizacji w

perspektywie 2014-2020 w odniesieniu do perspektywy 2007-2013, dokumenty przygotowywane przez gminy w poprzedniej perspektywie będą mogły zostać wykorzystane jedynie po odpowiedniej modyfikacji dostosowującej je do nowego podejścia, albo też konieczne będzie przygotowanie zupełnie nowych dokumentów.

Na obecnym etapie programowania przyszłej perspektywy finansowej nie są znane jeszcze wszystkie dokumenty, które regulować będą zasady działania programów operacyjnych. Nie są znane zasady wydawania wytycznych, w tym wzajemne relacje pomiędzy wytycznymi szczebla ministerialnego a wytycznymi instytucji zarządzających programami operacyjnymi.

Jeżeli Strategia MOF przewiduje interwencje w zakresie PI 4.5 (efektywność energetyczna) warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie planów gospodarki niskoemisyjnej.

Należy ponadto mieć na uwadze, iż przewidzenie w ramach Strategii MOF wsparcia w zakresie PI. 5.2 (zapobieganie zagrożeniom wynikającym ze zmiany klimatu) wymaga zgodności projektów z tzw. masterplanem dorzecza. Opracowanie tzw. master planów przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej ma na celu wypełnienie wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Zostaną w nich ocenione, pod kątem zgodności z RDW, realizowane i planowane przedsięwzięcia w sektorach ochrony przeciwpowodziowej, gospodarki wodnej, żeglugi śródlądowej i morskiej oraz hydroenergetyki, mogące wywierać wpływ na stan wód.

Z kolei przewidzenie w ramach Strategii MOF wsparcia w zakresie PI. 6.1 (gospodarka odpadami) wymaga zgodności projektów z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, który może jeszcze ulegać istotnym zmianom.

II. Przedsięwzięcie zintegrowane

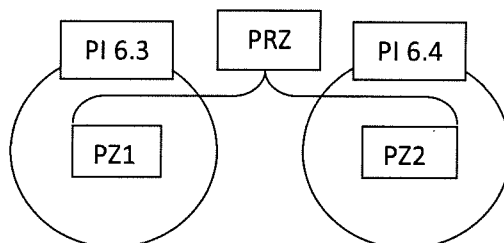
Strategia MOF może przewidywać:

- przedsięwzięcia zintegrowane (PRZ), na które składają się projekty zintegrowane przewidziane w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych i/lub projekty zintegrowane przewidziane w ramach różnych funduszy (rewitalizacja), albo
- projekty zintegrowane (PZ) nie powiązane w przedsięwzięcia zintegrowane.

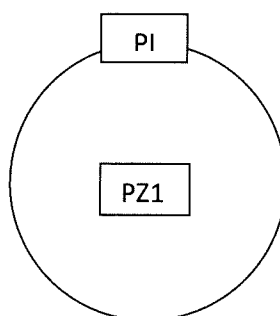
Projekty zintegrowane w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego muszą wzajemnie się wzmacniać realizując zbieżne cele.

Przystawiając powyższe relacje w sposób schematyczny można stwierdzić, iż w ramach Strategii MOF w różnej liczbie mogą wystąpić co do zasady:

1. PRZ obejmujące dwa (lub więcej) PZ w ramach dwóch (lub więcej) PI:

2. PZ w ramach jednego PI:

W ramach jednego priorytetu inwestycyjnego dopuszcza się realizację jednego projektu zintegrowanego będącego częścią PRZ (patrz pkt. 1 powyżej) albo samodzielnego (patrz pkt. 2 powyżej).

Odstępstwo od wskazanej zasady jest dopuszczalne wyłącznie w odniesieniu do priorytetu inwestycyjnego 3.1, gdzie istnieje możliwość przedłożenia jednego projektu zintegrowanego na uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz jednego projektu zintegrowanego na inkubatory przedsiębiorczości/technologiczne (w ramach jednego przedsięwzięcia zintegrowanego z projektem realizowanym w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7).

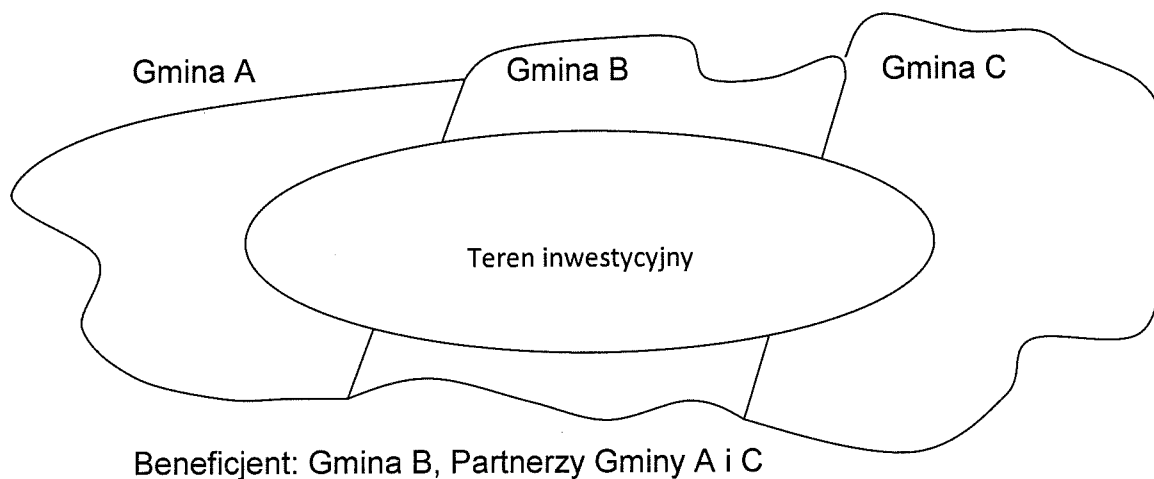
III. Projekt zintegrowany

Projekt, aby spełniać wymóg zintegrowania, musi:

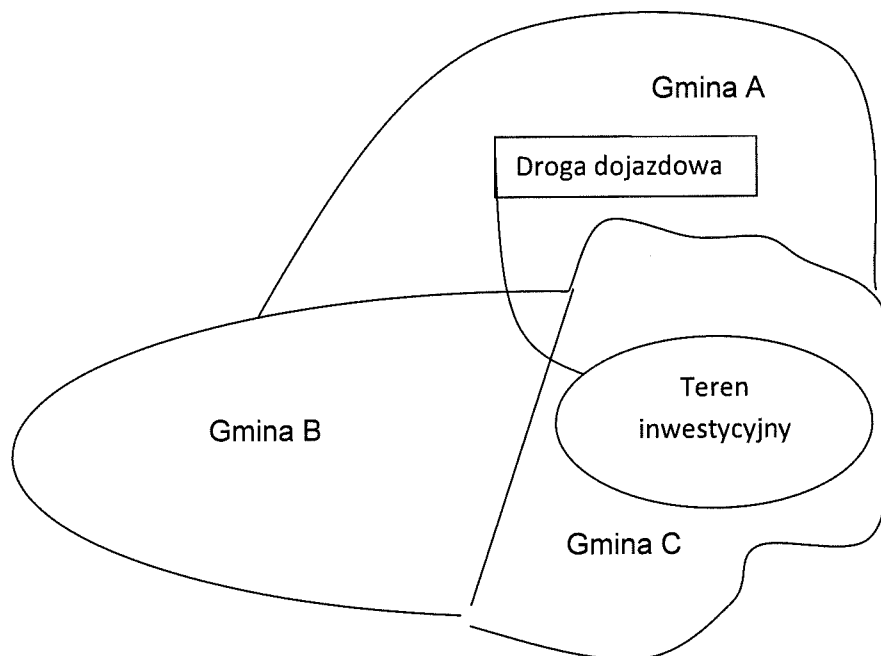
1. Obejmować swoim zakresem inwestycję zwartą terytorialnie, tj. taką, która stanowi jedną całość, co należy rozumieć jako:
 - inwestycję punktową, z jedną lokalizacją, wykorzystywaną przez społeczność co do zasady co najmniej trzech gmin lub

- inwestycję liniową (sieciową) zlokalizowaną na terenie co do zasady co najmniej trzech gmin, nieprzerwaną odcinkami wyłączonymi z projektu,

Przykład 1: W ramach MOF realizowany jest jeden projekt
Inwestycja punktowa (w przypadku uzbrojenia terenu inwestycyjnego PI 3.1)

lub

Beneficjent: Gmina C, Partnerzy Gminy A i B

albo

2. Inwestycję obejmującą odrębne zadania (zlokalizowane na terenie co do zasady co najmniej trzech gmin), których tylko łączna realizacja pozwala osiągnąć konkretny, szczegółowo skwantyfikowany cel. Należy podkreślić, iż w tym przypadku jest niezbędne wykazanie, że tylko łączne zrealizowanie wszystkich elementów umożliwi osiągnięcie skumulowanego efektu i realizację celu.

Przykłady projektów w poszczególnych PI zostały przedstawione w części VII niniejszego dokumentu.

PZ realizowane co do zasady powinny być w ramach partnerstw zawieranych pomiędzy poszczególnymi JST z danego MOF, na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie. Zgodnie z projektem *Ustawy o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*, w/w porozumienie powinno określać w szczególności: zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu, sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu, umożliwiające określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów. Środki dotacji w ramach Programu przekazywane będą przez instytucję zarządzającą wyłącznie liderowi projektu i to lider odpowiedzialny będzie wobec instytucji zarządzającej za ich prawidłowe rozliczanie.

Należy również podkreślić, iż nie każdy z PZ będzie musiał być realizowany przez lidera MOF (miasto rdzeń). Możliwa jest realizacja PZ RIT w ramach partnerstwa kilku innych gmin, pod warunkiem kompleksowego oddziaływania przedsięwzięcia na dany MOF. Niemniej jednak, wszystkie PZ planowane do realizacji w ramach RIT będą musiały być uzgodnione przez wszystkie gminy będące członkami danego MOF. W zakresie prawidłowego przygotowania listy PZ kluczową kwestią będzie zastosowanie takiej procedury jej akceptacji, która nie doprowadzi do nadmiernej dominacji miasta rdzenia i marginalizacji pozostałych gmin będących członkami MOF. Dlatego zaleca się, aby pod uzgodnioną listą PZ podpisały się wszystkie JST należące do danego MOF.

Generalną zasadą będzie, iż środki przekazywane będą liderowi PZ, który odpowiada za ich rozliczanie.

Mając na uwadze fakt, że PZ realizowane będą w trybie pozakonkursowym, zgłaszane propozycje powinny spełniać następujące kryteria strategiczne:

- 1) zintegrowany charakter (przedstawiony powyżej),

- 2) właściwa skala (przedstawiona powyżej oraz w punkcie VII niniejszego dokumentu),
- 3) zgodność projektu z dokumentami strategicznymi/programowymi (*Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2020*, strategia miejska, oraz innymi dokumentami, tj. planami zagospodarowania przestrzennego, strategiami sektorowymi, lokalnymi, planami/ programami działań i itp.),
- 4) partnerstwo i zaangażowanie podmiotów i społeczności lokalnych – brana pod uwagę będzie ilość partnerów biorących udział w projekcie,
- 5) bezpośredni wkład w realizację wskaźnika na poziomie RPO WP – każdy przedsięwzięcie zintegrowane powinno być zobrazowane analogicznymi jak w RPO WP 2014-2020 wskaźnikami produktu wraz z przypisaniem im konkretnych wartości. Biorąc pod uwagę specyfikę przyszłej perspektywy finansowej, konieczne jest wskazanie planowanego rzeczonego zakończenia realizacji projektu (konkretny rok). Brane będą pod uwagę wyłącznie przedsięwzięcia zakończone do końca III kw. 2018r., których realizacja bezpośrednio wpłynie na osiągnięcie wartości pośrednich wskaźników danej osi priorytetowej RPO WP.
- 6) gotowość beneficjenta do realizacji projektu – z uwagi na fakt, że istotnym elementem oceny będzie stan gotowości do realizacji, konieczne jest uzyskanie niezbędnych pozwoleń (w tym pozwolenia na budowę) do końca 2015r. (projekty infrastrukturalne). Również w zakresie EFS beneficjent powinien wykazać gotowość rozpoczęcia projektu do końca 2015 r.
- 7) Dla projektów infrastrukturalnych finansowanych z EFRR co do zasady minimalna wartość dotacji dla jednego PZ 3 mln PLN, dla projektów finansowanych z EFS minimalna wartość dotacji dla jednego PZ to 500 tys. PLN.
- 8) minimalny udział środków EFS w całości alokacji przeznaczanej na dany MOF wynosi 10%.

Oprócz w/w kryteriów strategicznych, PZ będą musiały spełnić kryteria programowe o charakterze merytorycznym (jakościowe), właściwe dla poszczególnych osi priorytetowych RPO WP 2014-2020 i związane ze specyfiką obszaru tematycznego, w którym są realizowane. Ponadto, będą musiały spełnić kryteria o charakterze formalnym.

Dodatkowo należy podkreślić, iż każdy podmiot zgłaszający projekt do ujęcia na liście PZ RIT powinien uwzględnić przy planowaniu inwestycji szereg elementów zależnych od beneficjenta oraz zależnych od ostatecznych rozwiązań w zakresie realizacji polityki spójności 2014-2020, tj.

- 1) zdolność finansową do realizacji inwestycji (zabezpieczenie odpowiednich środków),
- 2) zdolność do osiągnięcia gotowości do realizacji inwestycji w wymaganym czasie,
- 3) potencjalną możliwość wystąpienia pomocy publicznej w części projektów – zgodnie z propozycjami Komisji Europejskiej w sprawie zmian zasad udzielania pomocy publicznej w perspektywie finansowej 2014-2020, część typów projektów, które do tej pory nie były objęte pomocą publiczną, w nowym okresie programowania może jej podlegać. W związku z powyższym, każdorazowo należy przeprowadzić ocenę danego projektu

mając na uwadze zapisy art. 107 ust 1 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Należy podkreślić, iż np. w zakresie sektora energetycznego intensywność pomocy najprawdopodobniej ulegnie znaczącemu ograniczeniu (zgodnie z projektem Wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i energetykę, kosztami kwalifikowanymi będą jedynie koszty stanowiące różnicę pomiędzy kosztami inwestycji proekologicznej, a kosztami inwestycji referencyjnej, a np. w zakresie efektywności energetycznej dofinansowanie wynosić będzie maksymalnie 35% wskazanych kosztów kwalifikowanych),

- 4) generowanie dochodu przez projekt – w projektach finansowanych z EFRR o kosztach całkowitych powyżej 1 mln EUR dochody, które będą generowane po zakończeniu projektu wpływać będą na obniżenie poziomu dofinansowania.

IV. Zakres terytorialny interwencji w ramach RIT oraz jej rozdzielność z interwencją w ramach konkursów

Granice obszaru funkcjonalnego nie są tożsame z formalną kwalifikowalnością geograficzną projektów realizowanych w ramach RIT. W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach konsensus może obejmować PZ (np. liniowe, sieciowe) których zasięg wykracza poza obszar funkcjonalny, z zastrzeżeniem, że zasadnicza część PZ zlokalizowana jest w jego granicach. Decyzję w w/w zakresie podejmuje dany MOF.

Co do zasady gminy będące członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą projekty RIT nie będą mieć możliwości aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w formule RIT oraz poza formułą RIT. Gminy wchodzące w skład danego MOF muszą w pierwszej kolejności korzystać ze wsparcia w ramach formuły RIT. Niemniej jednak, w momencie braku chętnych do absorpcji środków poza formułą RIT, Zarząd Województwa Podkarpackiego rozważy możliwość dopuszczenia gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego, na którym realizowane będą projekty w formule RIT, do aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w ramach zwykłych procedur konkursowych.

Wyłączenia podmiotów współpracujących z JST przy realizacji określonych przedsięwzięć np. publicznych służb zatrudnienia (w zakresie EFS), mających kompetencje do realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, których zasięg nie pokrywa się z granicami danego MOF, będą dotyczyć nie typów projektów, lecz określonych grup docelowych korzystających z danej formy wsparcia (uczestnik projektu MOF nie będzie mógł korzystać z tej samej formy wsparcia w ramach innych projektów finansowanych z EFS).

V. Wsparcie z EFS

Realizacja przedsięwzięć w formule RIT wymaga zaplanowania powiązanych projektów integrujących działania „twarde” finansowane z EFRR oraz „miękkie” finansowanych z EFS. Przy czym, zakłada się, że inwestycja wiodąca finansowana będzie z EFRR, natomiast uzupełniająca (komplementarna) z EFS. Wyjątek stanowią PZ z zakresu kompleksowej rewitalizacji, w której EFS jest funduszem wiodącym, natomiast EFRR stanowi środek wspomagający, służący rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych.

VI. Rewitalizacja

Planuje się, że ostateczne opracowanie LPR przez poszczególne JST nastąpi do końca maja 2015r., po wcześniejszym opracowaniu wytycznych w zakresie rewitalizacji przez Instytucję Zarządzającą RPO WP. Jednakże biorąc pod uwagę, że proces rewitalizacji jest niezwykle skomplikowany i wymagający planowania z dużym wyprzedzeniem, konieczna jest już na obecnym etapie identyfikacja przez JST obszarów problemowych oraz zaplanowanie w stosunku do nich adekwatnych rozwiązań. Należy tutaj pamiętać, iż działania rewitalizacyjne, w tym związane z rewitalizacją przestrzenną, będą podporządkowane celom społecznym związanym z redukcją ubóstwa i wykluczenia społecznego. Powyższe ukierunkowuje wsparcie możliwe do uzyskania z programu operacyjnego na najważniejsze problemy obszarów zdegradowanych, skupiające się wokół zagadnień społecznych. Taki kierunek strumienia środków finansowych z EFS/EFRR pozwoli na realizację projektów skierowanych rzeczywiście do osób użytkujących obszary zdegradowane. Rewitalizacja ograniczona do „twardych” interwencji infrastrukturalnych rzadko rozwiązuje kwestie społeczne i dlatego wymagane są działania zintegrowane.

Ogólne zasady, które powinny być wykorzystywane przy tworzeniu LPR:

- ✓ partycypacja społeczna - udany proces rewitalizacji możliwy jest tylko przy znaczącym zaangażowaniu społeczności gminy, w tym zwłaszcza interesariuszy obszarów zdegradowanych. To mieszkańcy, przedsiębiorcy i działacze społeczni korzystający z obszaru zdegradowanego potrafią dostarczyć informacji pozwalających na zidentyfikowanie problemów oraz naświetlenie powodów ich wystąpienia.
- ✓ dokładna diagnoza - potrzeba rozeznania grupy docelowej, jej charakteru i przestrzennego zróżnicowania, a następnie jej specyficznych problemów i potrzeb jest najbardziej istotna przy interwencji w obszarze wspieranym ze środków funduszy EFS/EFRR w perspektywie finansowej 2014 – 2020.
- ✓ koncentracja (terytorialna i tematyczna) - działania rewitalizacyjne skierowane są ku pewnemu, określönemu dzięki diagnozie, obszarowi, w

- związku z czym, powinny skoncentrować się na rozwiązywaniu problemów, które wg diagnozy najbardziej szkodzą danemu obszarowi.
- ✓ planowanie w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki.

Powiązanie LPR z realizacją przedsięwzięć zintegrowanych

Chociaż proces rewitalizacji co do zasady jest działaniem w skali lokalnej, nie można postrzegać go jako wyrwanego z szerszego kontekstu. Samorząd gminny na co dzień współpracuje zarówno z innymi samorządami gminnymi jak i samorządem powiatu oraz jednostkami na poziomie województwa. Nic nie stoi na przeszkodzie, by działania rewitalizacyjne podejmowane były we wzajemnej koordynacji i współpracy. W przypadku sąsiadujących gmin, w których planuje się prowadzenie procesu rewitalizacji, istotne jest wzajemne koordynowanie działań, zwłaszcza, gdy obszary zdegradowane sąsiadują ze sobą. W przypadku projektów rewitalizacyjnych realizowanych w formule RIT, taka koordynacja jest wręcz konieczna dla osiągnięcia celu przez cały miejski obszar funkcjonalny.

Wykaz skrótów

1. **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
2. **EFS** – Europejski Fundusz Społeczny
3. **JST** – Jednostki Samorządu Terytorialnego
4. **KE** – Komisja Europejska
5. **LPR** – Lokalny Plan Rewitalizacji
6. **MOF** – Miejski Obszar Funkcjonalny
7. **PI** – Priorytet Inwestycyjny
8. **RPO WP 2014-2020** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
9. **PRZ** – Przedsięwzięcie Zintegrowane
10. **PZ** – Projekt Zintegrowany
11. **RIT** – Regionalne Inwestycje Terytorialne
12. **WPGO** – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
13. **ZIT** – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

VII. Dopuszczalny zakres tematyczny dla projektów realizowanych w formule RIT

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
1	Przygotowanie terenów inwestycyjnych	3.1	<p>Wsparcie może dotyczyć projektów polegających na uporządkowaniu i przygotowaniu terenów inwestycyjnych (w tym również drogi dojazdowe do terenów inwestycyjnych, jako niezbędny element projektu).</p> <p>Planując inwestycję polegającą na uzbrajaniu kilku odrębnych terenów, należy uwzględnić fakt, iż w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1. należy przygotować jeden zintegrowany projekt, obejmujący zakresem tereny planowane do uzbrojenia w danym MOF. Należy uwzględnić informacje zawarte w niniejszym dokumencie.</p> <p>Powstałe tereny inwestycyjne powinny być względem siebie komplementarne, nie mogą konkurować między sobą o tych samych inwestorów, powinny zmierzać do osiągnięcia policzalnego efektu. Komplementarność oferty może polegać np. na przygotowaniu jednej z działek z przeznaczeniem dla wielu drobnych inwestorów, innej – z przeznaczeniem dla inwestorów dużych lub np. jednej z działek z przeznaczeniem pod tzw. uciążliwą działalność gospodarczą, innej – dla usług.</p> <p>Pamiętać należy o wymaganiach zawartych w Komunikacie Komisji w sprawie elementów pomocy Państwa w sprzedaży gruntów i budynków przez władze publiczne (97/C 209/03).</p> <p>Powstałe z dofinansowaniem tereny powinny być w krótkim czasie przekazane inwestorom, powinny na nich powstać firmy zapewniające nowe miejsca pracy.</p> <p>Projekt obejmujący kilka terenów z danego MOF, którego zintegrowany charakter przejawiać się będzie wyłącznie poprzez wspólną promocję, nie będzie uwzględniany.</p> <p>Niepełne wykorzystanie powstałych terenów inwestycyjnych może skutkować zwrotem dofinansowania.</p> <p>Koszty budowy lub modernizacji układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego nie mogą przekroczyć 50% dofinansowania.</p>
2	Inkubatory przedsiębiorczość/technologiczne itp.	3.1 – EFRR 8.7 - EFS	<p>W ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego dopuszcza się realizację jednego, zintegrowanego przedsięwzięcia, obejmującego zakresem minimum 2 projekty w ramach dwóch różnych priorytetów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt nr 1 obejmujący całość jasno uzasadnionych zadań inwestycyjnych związanych z tworzeniem i rozwojem inkubatorów

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			<ul style="list-style-type: none"> projekt nr 2 obejmujący działania realizowane w ramach EFS, PI 8.7 <i>Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy.</i> <p>Zgodnie z obowiązującym obecnie projektem linii demarkacyjnej, dopuszczalna jest realizacja tzw. projektów miękkich (<i>Wsparcie zakładania i rozwoju firm, w szczególności w obszarze regionalnej inteligentnej specjalizacji poprzez świadczenie usług przez inkubatory przedsiębiorczości oraz inkubatory akademickie</i>). Jednakże w toku negocjacji RPO podjęte zostaną starania, by <u>w uzasadnionych</u> przypadkach dopuszczalna była modernizacja obiektów w celu nadania im funkcji inkubatorów przedsiębiorczości /technologicznych /akademickich itp. Za uzasadniony przypadek można uznać np. sytuację, gdy na obszarze MOF dotychczas nie funkcjonował inkubator lub gdy funkcjonujący inkubator jest w pełni wykorzystywany, a <u>zostały zidentyfikowane bardzo konkretne potrzeby w tym zakresie.</u></p> <p>Ponadto należy uwzględnić ograniczenia wynikające ze zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia: w uzasadnionych przypadkach możliwe byłoby utworzenie inkubatorów przedsiębiorczości społecznej /technologicznych /akademickich /branżowych, których funkcje uzupełniają się.</p> <p>Podstawowym założeniem, którego zidentyfikowanie jest wymagane na etapie wniosku o dofinansowanie, jest wykluczenie konkurowania przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych na obszarze tego samego MOF.</p> <p>Niepełne wykorzystywanie powstałej infrastruktury może skutkować zwrotem dofinansowania.</p>
3	Efektywność energetyczna i OZE	4.5	<p>Wsparcie może dotyczyć projektów wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej dotyczących np. oświetlenia publicznego ciągów komunikacyjnych przebiegających co do zasady przez co najmniej trzy jst. w ramach MOF.</p>
4	Strategie niskoemisyjne, w tym zrównoważony transport	4.5	<p>Wsparcie może dotyczyć ekologicznego transportu publicznego w miastach i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie. Formuła RIT może obejmować typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozwalające na rozszerzenie oferty transportu autobusowego na tereny, na których dotychczas on nie funkcjonował (lub funkcjonował w niewystarczającym zakresie); – sprzyjające współpracy JST w celu tworzenia wspólnej oferty transportu publicznego (dotyczy w szczególności ośrodków bipolarnych). – polegające na zakupie lub modernizacji niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego (w tym kolejowego).

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			<p>Możliwe są zadania liniowe, wykraczające nieznacznie poza obszar MOF, istotne dla poprawy mobilności na obszarze MOF. Projekt musi być zlokalizowany na terenie co do zasady co najmniej trzech jst. w ramach MOF.</p> <p><u>W przypadku miast (z listy stanowiącej załącznik do linii demarkacyjnej opracowanej przez MiR) kwalifikujących się do wsparcia w ramach POIS, możliwe jest wsparcie w ramach RPO po rozstrzygnięciu trybu konkursowego w ramach POIS.</u></p>
5	Zapobieganie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu	5.2	<p>Wsparcie może dotyczyć rozwoju form małej retencji – kompleksowy projekt, który służy co do zasady co najmniej trzem jst. w ramach MOF (w tym m.in. w zakresie: zbiorników retencyjnych, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych, zbiorników przeciwpowodziowych, polderów przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych). Konieczne jest wykazanie, że łączny efekt projektu zmniejszy zagrożenie powodziowe w obszarze danego cieków wodnego przepływającego przez MOF.</p>
6	Gospodarka odpadami	6.1	<p>Wsparcie może obejmować:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów, zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, 2) kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarki odpadami innymi niż komunalne (w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi) przez zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie ponownego użycia, wdrażanie technologii odzysku, w tym recyklingu i ostatecznego unieszkodliwiania odpadów, 3) kompleksowa poprawa gospodarki odpadami niebezpiecznymi. <p>Projekty powinny dotyczyć Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych zlokalizowanej na terenie MOF lub powinny służyć co do zasady co najmniej trzem jst. w ramach MOF np. w zakresie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.</p> <p>Należy podkreślić, iż warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich spójność z WPGO.</p> <p>Zgodnie z interpretacją MIR, istnieje możliwość wsparcia kompleksowych, zintegrowanych przedsięwzięć w</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			zakresie gospodarki odpadami w ramach POIŚ, również w przypadku, gdy większość gmin (nie wszystkie) objętych projektem znajduje się na obszarach w których przewidziano realizację komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów. Takie przedsięwzięcia będą rozważane jako kompleksowe w ramach POIŚ.
7	Gospodarka wodno - ściekowa	6.2	<p>Możliwe jest kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, z uwzględnieniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociągowymi, w tym wyposażenie aglomeracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, – budowę oczyszczalni ścieków bądź poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni. <p><u>Wsparciem mogą być objęte jedynie aglomeracje poniżej 10 tys. RLM</u></p> <p>Projekt zintegrowany musi obejmować co do zasady inwestycje na terenie więcej niż dwóch jst. w ramach MOF w celu poprawy klasy czystości wód w jednej rzece przepływającej przez te gminy lub musi dotyczyć oczyszczalni ścieków, do której odprowadzane są ścieki z co do zasady więcej niż dwóch jst. w ramach MOF.</p> <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków RIT/ZIT na łączną kwotę przekraczającą 20% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.</p> <p>Zgodnie z interpretacją MIR, istnieje możliwość wsparcia kompleksowych, zintegrowanych przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w ramach POIŚ, również w przypadku, gdy większość gmin (nie wszystkie) objętych projektem znajduje się na obszarach aglomeracji powyżej 10 tys. RLM. Takie przedsięwzięcia będą rozważane jako kompleksowe w ramach POIŚ.</p>
8	Ochrona dziedzictwa kulturowego	6.3	<p>Wsparcie może dotyczyć np. odrestaurowania kilku obiektów zabytkowych, położonych w sąsiadujących gminach i tworzących jeden szlak, który jest promowany jako całość oraz służy wydłużeniu pobytu turystów do czasu przekraczającego jedną dobę. Projekt musi być zlokalizowany co do zasady na terenie więcej niż dwóch jst. w ramach MOF.</p> <p>W zakresie rozwoju zasobów kultury wsparcie jest możliwe w odniesieniu tylko do jednej instytucji kultury w ramach MOF, zlokalizowanej w mieście rdzeniu danego MOF, która</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			<p>z uwagi na swoją ofertę pełni funkcje co do zasady wykraczające poza dwie jst. z terenu tego MOF.</p> <p>Wydatki kwalifikowane w projekcie muszą być w nie mniej niż 80% przeznaczone na ochronę zabytków lub instytucję kultury (maksymalnie 20% może być przeznaczone na infrastrukturę stanowiącą bezpośrednie zaplecze obiektu zabytkowego lub instytucji kultury np. parking).</p> <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków RIT/ZIT na łączną kwotę przekraczającą 20% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.</p>
9	Ochrona różnorodności biologicznej	6.4	<p>Wsparcie może dotyczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrony in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000). – wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z promocją np. tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne. <p>Projekt zintegrowany musi obejmować działania co do zasady w więcej niż dwóch jst. w ramach MOF dotyczące jednego obszaru chronionego, a wydatki kwalifikowalne w projekcie muszą być w nie mniej niż 70% przeznaczone na ochronę różnorodności biologicznej (maksymalnie 30% może być przeznaczone na infrastrukturę turystyczną ściśle związaną z pozostałą częścią projektu dot. bioróżnorodności).</p>
10	Poprawa stanu środowiska miejskiego – rekultywacja terenów zdegradowanych	6.5	<p>Wsparcie może obejmować:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje dotyczące hałasu (monitoringu hałasu), 2. Rekultywację lub remediację terenów zdegradowanych mającą na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiającą powtórne wykorzystanie terenu. Przez remediację rozumie się poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodujących ryzyko, tak, aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu (zielone tereny rekreacyjne). <p>W zakresie dotyczącym hałasu projekt zintegrowany musi obejmować co do zasady działania w więcej niż dwóch jst.</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			w ramach MOF. W zakresie dotyczącym rekultywacji lub remediacji terenów zdegradowanych projekt musi dotyczyć zagrożeń środowiskowych o skali ponadlokalnej np. osadników, które stwarzają zagrożenie zanieczyszczenia wód gruntowych na obszarze wykraczającym co do zasady poza granice dwóch jst. w ramach MOF.
11	Infrastruktura drogowa	7.2	<p>Zakłada się, że drogi lokalne (gminne i powiatowe) będą możliwe do wsparcia jedynie, gdy zapewniają konieczne, bezpośrednie połączenie z autostradą, drogą ekspresową, przejściem granicznym, terminalem przeładunkowym lub strefą gospodarczą (skupiskiem przedsiębiorstw).</p> <p>Należy mieć na uwadze, iż projekty dotyczące uzbrojenia terenów inwestycyjnych, w których elementem zakresu rzeczowego takiego projektu może być budowa/modernizacja drogi dojazdowej, są przedmiotem wsparcia w ramach PI 3.1.</p> <p>Projekt zintegrowany musi obejmować inwestycję, spełniającą wymóg bezpośredniego połączenia we wskazanym wyżej zakresie, zlokalizowaną co do zasady na terenie co najmniej trzech gmin w ramach MOF stanowiącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciąg nieprzerwany odcinkami wyłączonymi z projektu, albo • inwestycję obejmującą odrębne zadania, których tylko łączna realizacja pozwala osiągnąć konkretny, szczegółowo skwantyfikowany cel np. trzy odcinki dróg prowadzące do tej samej strefy gospodarczej (skupiska przedsiębiorstw) z różnych kierunków zwiększające dostępność ww. strefy (skupiska przedsiębiorstw). <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków RIT/ZIT na łączną kwotę przekraczającą 20% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.</p>
12	Aktywizacja osób bezrobotnych z terenu MOF	8.5	<p>Działania realizowane w ramach RIT będą komplementarne z przedsięwzięciami mającymi na celu przyciągnięcie nowych inwestorów na dany obszar (PI 3.1), co z kolei związane będzie z powstaniem nowych miejsc pracy, a tym samym z zapotrzebowaniem na wykwalifikowaną siłę roboczą.</p> <p>W ramach RIT ze środków EFS wsparcie może być skierowane na szkolenia dla osób bezrobotnych pod potrzeby konkretnego pracodawcy, który ulokowany będzie na określonym obszarze. Wsparcie takie może być zaplanowane w sposób kompleksowy – rekrutacja pracowników, szkolenie, subsydiowanie miejsc pracy (staże) po spełnieniu określonych warunków przez</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			inwestora.
13	Kompleksowa rewitalizacja (EFS + EFRR)	PI 9.2 – EFRR, PI 9.7 - EFS	<p>W obecnej perspektywie finansowej rewitalizacja będzie stanowić środek wspomagający rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych (infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych, środowiskowych). Funduszem wiodącym, określającym podstawowe cele i rezultaty w obszarze rewitalizacji będzie EFS. Jest to istotne rozszerzenie podejścia w oparciu, o które przygotowywano LPR w latach wcześniejszych. Szerzej wymogi dot. Lokalnych Programów Rewitalizacji oraz ich powiązania ze Strategią MOF zostały przedstawione w punkcie VI.</p> <p>W ramach środków EFS działania mogą się koncentrować na zapewnieniu opieki osobom starszym (opieka długoterminowa, dzienne domy pomocy, opieka paliatywna, hospicyjna) w celu pomocy osobie opiekującej się osobą zależną, aby mogła powrócić na rynek pracy, wsparcie może zostać także skierowane na działania na rzecz rodzin zastępczych, czy rozwiązywania problemów rodzin (np. zapewnienie opieki nad dziećmi w ośrodkach gdzie nie występują świetlice szkolne, pomoc w diagnozowaniu i rozpoznawaniu problemów rozwojowych u dzieci – np. ADHD).</p> <p>W ramach EFRR wsparcie uzupełniające może polegać m.in. na adaptacji czy dostosowaniu budynków pod potrzeby społeczne.</p> <p>Wsparcie może dotyczyć np. jednego obszaru rewitalizowanego w ramach MOF położonego na obszarze co do zasady nie mniej niż trzech gmin (jego fragmenty ujęte muszą być w kilku komplementarnych LPR-ach) lub jednego obszaru usytuowanego na terenie jednego jst. w pobliżu granicy z innymi co do zasady co najmniej dwoma jst. w ramach MOF, z którymi w ramach projektu poprawiane jest skomunikowanie tego obszaru. W szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwe jest uwzględnienie kilku obszarów rewitalizowanych w ramach MOF, które są względem siebie komplementarne tj. nadawane im nowe funkcje stanowią spójną ofertę dla mieszkańców np. w ramach jednego obszaru rewitalizowanego tworzone są warunki do podnoszenia kwalifikacji zawodowych grup zagrożony wykluczeniem, a w ramach drugiego odpowiednio skomunikowanego obszaru tworzone są warunki do zwiększenia zatrudnienia osób ze wskazanych grup.</p> <p>Biorąc pod uwagę bardzo duże potrzeby w skali całego województwa i ograniczony limit środków w projekcie RPO WP, w sytuacji skumulowania się wniosków RIT/ZIT na łączną kwotę przekraczającą 50% ogólnej alokacji środków określonej w Programie na niniejszy Priorytet</p>

lp.	obszar tematyczny	PI	potencjał zastosowania RIT
			Inwestycyjny Instytucja Zarządzająca RPO WP rozważy możliwość wprowadzenia stosownych ograniczeń.

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Dr hab. inż. Jan Burek